

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Utkommer hvarje Söndag

ILLUSTRERADT

Pris för helt år 4 Rdr. 8°

Enkla. N^o.

säljas
icke

SÖNDAGS MAGASIN.

N° 1

Gotheborg. Söndag d 1 April 1849

2 Qvar.

Willebrådstjufwarne.

(Forts. fr. föreg. Nr.)

Äsom nu det löjliga är det bästa läkmedlet emot raseriet, så hade och jägaren ej förr warseblifwit den ängsligt skånande jägarens låte, än han under strutt sprang fram för att bista honom.

Men stråddaren västod fast och bestämmt, att den swarta W'reklåther hade setat på hjorten och fullslagit honom med sitt rock-hufvud, hwilket hon hade, såsom en lans i handen; men att han lagt an sin böha såsom en behjertad styt och dermed gifwit henne ett stott, så att hon uppgått i rök och dam och sannolikt genom lusten varit sin wäg. Hur hon råkat under hjorten kunde han ej sjelf upplysa.

— Gå, gå, mässter, Blur, så ni tror på heror, sade kopparslagaren.
— Förut sade man, att härorna rida på bockar till Klockberget, anmärkte den gamle Gunk fortligt.
— Till slut är hjorten sjelf en härmanare och wille wäfs ja er till ridhäk, fortfor fogwaktaren, som af det löjliga i hela scenen som att något glomma sin fiende.

— Men han fann att det fattades bocken wingar, för att fringa sig till bleckberget, tillade fepparslagaren.

— Lig nu, svarade stråddaren, er har ju ferskräftelsen gjort så dum och stum som edert städ. Ni kunde ju ej få så mycket fattning, som behöfdes för att affyra gewäret.

Under sådant famspråk hade stråddaren satt i ordning sitt något förförda yttre och lagade sig nu till, i det han framtog sin knif, att uppsprätta hjerten och uttaga hans incliwor. Stogwaktaren åter wände sig med hårda ord till sin dotter, i det han kallade hennes förfet, att afhålla honom från det begagna dådet, för seghet och ohörsamhet; han förböd henne allt widare umgänge med Martin, hotade denne med döden, om han åter närmade sig Mose och sände den obequäme förmanaren Hunk, som hon ej tillätit tala ett ord i detta ämne, tillbaka med dottern. Martin åter skulle wara behjelpig wid hjertens slagande och hemförande.

De tre willebrådstjufwarne inslurwade nu sitt byte så godt de förmådde, för att undgå hwarje upptäckt. Men när de femmo ut från stegsfigen upå landsvägen, eroades Kung af alla-handa beshynerliga tecken. På forsvägen hörde man i något afstånd den gamla M'reisfäther sjunga slutstrofen af sin sång:

Swad jag ej welat, hwad jag ej bort,
Har dock af swaghet likwäl jag gjort;
Ack, hur mitt arma hjerta nu slår,
Ack, huru pulsen går!

och ju närmare de kommo byn, desto mer trodde sig stogmannens wanda era förnimma steg i stegen, hwilka uppenbartigen härrörde från lurande wittuen. Dersföre lät han, innan de lemnade stegen, wagnen hålla, steg af och gick full af ängsligt beshymer en hemlig stidewäg till bakdörren af sitt hus, sedan hon för sina båda kamrater outydt fättet, huru de i staden skulle ställa sig med det gjorda bytet.

De så ord, som Mose riktat till honom och som hela hans handling hade hållit för hans inre öga, såsom och M'reisfäthers sång — allt werfde mäktigare på hans samwetes röst än kert förut stegens ensamhet; dersföre wägade han ej göra sina kamrater sällskap, som gåckats öfwer den gamlas sång, utan gick framåt, utan att se sig om.

Det är märkwärdigt, hwilken magt rösten af bråkliga och själseferswagade gamla menniskor utöfwar på landsfolket. En gammal på kryckor gående Zigenerska, en gammal, med eller utan stål, för hårerri ansedd, halft wanfönnig quima — se det är eraller, på hwilka wår allmoge tror, i wåra trosfattiga tid, mer än på ewangelium. Sanningen, som ligger till grund för denna tro, är uppenbartigen ingen annan än den, att det bland folket finnes naturer, hos hwilka aningsförmågan är i hög grad uppsdrifwen, och att det är, de företrädeswis ensaldigaste och med

minsta förstånd begäfwade individerna, hwilka sedan befi sin ungdom drifwit omkring med herdar i edemarken, på ålderdomen ålunda samma märkwärdiga auktoritet genom flaresförmåga.

Dotterns ord och wälmenande affigt skulle swärligen gjort ett starkare intryk på stogwaktarens hjerta, om ej den gamle Hunks skakning på hufwudet och sången af M'reisfäther hade förefommit. Han skyndade derföre, drifwen af sitt skuldbesläckade samwetes oro, så fort han kunde, till sitt hem och kastade sig, då han framkommit, i sin läderbeklädda sländstol, utan att gifwa aft på sin närwarande hustru och dotter.

Desa båda hade ej mycket att tala med hwarandra, ty hwar och en drack utur sin egen sorgebägare. Resultatet af spådomen med fortan måste hafwa utfallit eliska, ty Marget såg sorgset på en kortlek som hon hade liggande för sig på bordet och Mose lutade sig emot fenslret, för att utspjaja den ålskade Martin, som först denna afton blifwit kär för henne. Zabrens ankomst och hans sergsua sinnesstämmning hade ferskräft båda, och de hade så litet med att tilltala honom, som de förut haft lust att ömsesidigt meddela hwarandra sina smärtor.

Familjens dystra tygnad afbröts snart genom ett bån, som uppväckte och minnt ester minnt stegrade oron i deras bröst.

Orsaken till bullret war följande. När nämligen wåra båda stytter med den fullpackade wagnen foro genom byn Hirschback, som de tredde skulle, såsom wantigt, wara fullkomligt thyt och folktom under en så sen timma och i så dåligt wäder, anhöllos de plötsligen, då de swängde omkring ett hörn, af fyra starka karlar, hwilka, om det är tillätit att jemföra det lilla med det stora, likt Englands krona tillade sig rättigheter, att underfösa detta genom deras distrikt passerande, för mistänkt ansedda farntyg. Dödsångsten, som till och med kan göra den swagaste warelse till hjelte, lät mästern Glux så swänga sin piffa, att han på ett kånbart sätt, träffade den, som sette fatta i hästens tygslar; denne tumlade emfull och ropade om hjelp. Men äfwen fepparslagaren war ej lat och betjenade den, som wille lägga hand på wagnen, så estertryckligt med gewärskolwien, att han affred från widare förfet.

Men detta lifaså krafftfulla som forta motstånd tillintetgjordes snart genom ankomsten af skarwis framshyndaude skender. Man stet dagens hjelte från wagnen, och denne blef sorgfälligt undersöft. Den tidigare ankemsten af dommaren jemte polis och genbarmer förekom i schhandling mot de aftningowårda bergare, som i wårdehusstugan, dit man fört dem, snart igenkändes såsom mästare från staden och sålunda frigswoes mot en billig kaution. Hjorten behölls i förwar af öfwerheten. Sedan dommaren gjort desa förordningar och de båda bergare, hwilkas häft och wagn man behållit såsom kautien, woro gångna, utrodade en af karlarne: stogwaktaren war och med; för tusan, det hade wi glömt,

sade de andra och refvo sig bakom örat; men hvar äro de, som gått in i stegen, för att söka honom.

Knapt var denna anmärkning gjord, förrän berren gick upp och ser karlar insläpade långa Jakob. Denne var svårt särad i foten och klagade högt. Ut hans beledsagare anfördes nu, att de gått ut med långa Jakob; att denne hade tagit den ginare vägen till den höga esen och på lång tid ej kommit tillbaka; då hade de öfriga, när de sågo fogwaktaren resa af på wagnen med de båda stadsboarne, wändt sig åt denna trakt och der hört Jakob skrifa erbarmeligt. Denne hade trampat i en räfsar och sånär förlorat foten.

— Ja, pustade Jakob, och den gamla heran, M'reiskäther är skuld dertill; hen har förtiagt det.

Martin, som denna gång war lyckligare syon än wanligt, hade ej förr hört alla dessa nyheter i skänslugan, än han gick till fogwaktarens hus, der alla ängsligt lyfnade wid sönstren, för att förnumma, hwilken utgång saken wäl kunde få, om hwilken de blott förnummo spridda ord.

— Ni må wredgas på mig, såsom ni will, herr fogwaktare, sade Martin, jag måste bringa er den glada underrättelse, att ni kan wara utan bekymmer; hjorten är wäl anammad, men blott sträddaren och kopparslagaren äro ertappade. Ni går fri, granne.

Wid dessa ord föll det fogwaktaren en sten från hjertat; han tackade den böffdeliga ynglingen och inböd honom på en bryt, som Röse genast gick att hämta. Men moder Marget skakade på hufwudet, tänkte på de ödesbåbande korten, och sade: gläd er gerna för mig; men det blir ingenting godt, det har M'reiskäther sagt, och Kunz, tag dig i akt, wi komma i olycka; o hade jag aldrig talat till dig! Dermed föll hon i gråt, så att fogwaktaren, som redan hade ett bewis på tungan, bles rörd och betänflig. Martin tog afsked af familjen, och denne gick till sänge, swäfwande mellan fruktan och hopp.

Wära båda flyttar anträdde beböfwade hemvägen. Sträddaren fruktade förföljelse af bönderna, kopparslagaren lagens straff.

— Bah, låt mig förja berföre, utropade sträddaren; jag har förbindelser, som skola flydda mig. Man känner mig; man drilar bort saken.

— Men om man innespårar oss!

— Ni är en harfot, swarade Röse; wet ni hwad — jag är ej rädd — om man anfätter er, så säg, att ni beledsagat fogwaktaren och att han skjutit hjorten.

— Sy, sade den ärlige Grütz, skall jag förråda fogwaktaren.

— Nå jag menade blott, sade sträddaren, att det alltid är det bästa att blifwa wid sauningen.

— Det gör jag ej.

— Låt då bli; då gå wi olika wägar, sade sträddaren, då de kommo till en stfjowäg, af hwilken en gick till staden, den andre till jägmästarens boställe. — Swar och en drar sig således efter sin smak utur fällan; Gud ware med eder! Men wäg går åt wenster, eder till höger hemåt.

— Swart will ni hän, frågade kopparslagaren ängsligt.

— Jag har i morgon tidigt en affär derborta i Strohgan, förlästrade sträddaren med synbar ligiltighet, en timma efter frukost är jag hemma. Låt säga min hustru detta och tig beledsligt ifråga om hjorten. War obekymrad och lemna affären åt mig. Jag är wand wid sådana saker och skall draga både er och mig utur spelet.

— Spara blott fogwaktaren, ropade kopparslagaren efter honom. Jag beder eder derom.

— Wisst det, mästare Grütz, wisst det. Dermed skildes de båda willebrädstjufwarne åt. (Forts.)

Engelska Jernbanor.

Wi läsa dagligen i tidningarne och höra lifasä ofta i fällskapelshwet, huru Europas civiliserade länder mer och mer öfvertäckas med jernbanor. Till och med Ryssland med sina ofantliga utsträckningar, söker att sammanbinda de aflägsnaste punkter genom jernvägar. Vägen mellan Petersburg och Moskwa är redan färdig och utsträckningen derifrån till Odesa är att metse. — Men, såsom bekant är, war England det första europeiska land, som skapade sig jernbanor och en engelsk tidning har nyligen gifwit en framställning öfwer deras närwarande ställning. Öfwer 60 banor äro redan öppnade med ett kapital af öfwer 60,000,000 Pund St. Omkring 118 banor äro under byggnad och deras kostnad uppsattas till ej mindre än 50—60 millioner pund. Utom detta har man föreslagit ej mindre än 1263 jernvägssträckningar, till ett snart sagdt, oberäkneligt pris.

Wildar från Syckliga Australien.

Klimatet i Syckliga Australien är likt det i södra delen af Frankrike och Ryssland, med undantag, att mindre ihållande köld der förefommer. Om det mången gång fryser under natten, så motstår isen aldrig dagens sol, och likalitet betäckes någonstun marsfen af snömatta. Settan är med undantag af några dager, då det blåser nordanwind, ej sbrre än i medelsta Europa och alldeles ej tryckande. Namnet Syckliga Australien skall egentligen betydya frånwären af alla klimatiska sjukdomar. På dessa fält les-

En australisk gosse i London.

wer fört i enkelta hjordar eller hornbofskapen hos enkelta ågare. Här kunna alltså göras rika fjordar för tyska återbrukare, hvilka äro säkra att finna köpare. Swarje sådeslag, grönsaker, mais, frukter, drusvor, meloner, plommon och pärlkor trifwas här med fällhynt framgång. Deremot fördrar oliver och oranger här en försäldt wård, om de skola komma till mognad.

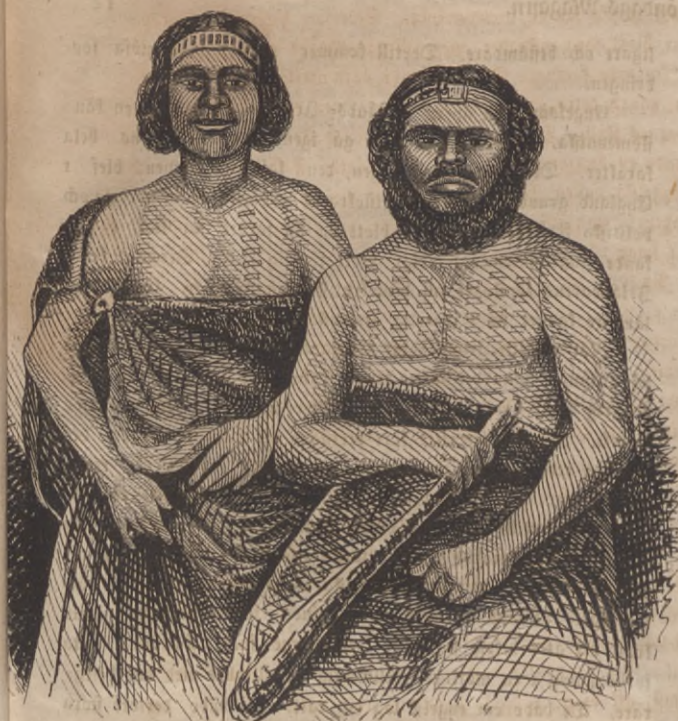
Såsom i grannskapet säljes här regeringens jord till 7 thaler för ett återstycke af 160 quadrat ackers. Ehuru jorden i det inre af landet ännu ej finner köpare, så gäller den dock så mycket mer i grannskapet af hamnarna. De tyska kolonisterna kunna i öfrigt, äfwen om de ej wilja inslåta sig i köp af regeringens jord, på ganska antagliga wilkor af jordbesittarne taga mark på arende eller hälften bruk. De kunna med säkerhet flytta till de ännu obebodda trakterna, der de ej hafwa att frukta för wilda djur, om möjligen ej för den wilda hunden, hvilken ofta är farligare för fåren än för människorna. Förtigas bör ej, att här gifwas giftiga ormar, hwilkas gift är dödande; men de undwisa människors granskap och draga sig gerna tillbaka till ödemarken. Latrifast bebor Kängurum ångarne och småskogen och tjenar såsom willebråd. Den är stygg och fredlig och jagas litet, emed in sär-

och orkott sås för en spottpenning. Sjöresan hit från Carova warar blott fyra månader, men tillryggalägges ofta på $3\frac{1}{2}$ af snabbseglande fartyg. Seglatten går nära ntefter kusten af Brasilien, ehuru detta är något från kofan; men det sker för passadwindarnes skull. För en hastig förbindelses skull ordnas för närwarande en ångfartygsfart, som i Kalkatta skall fluta sig till den engelska wiken, hwarigenom det blifwer möjligt att på fem månader komma till Lyckliga Australien och tillbaka. Utminskone kunna swar på bref wara framme inom denna tid. Wiken wid Port Phillip, der Melbourne ligger, är föreningspunkten för denna ångfartygsfart. Små ångfartyg gå utpetter Jarrakoden, som nedanför Melbourne utgjuter sig i wiken. Stora ångfartyg går emellan Melbourne och Geelong på wakens westra sida. Ett ångfartyg går till Sydney, ett annat till Van Diemens Land, och ett af de största sammanbinder Adelaide, Melbourne och Sydney.

Postwagnar gå hwarje wicka mellan hufwudstäderna Sydney, Melbourne och Portland, dock är det wanligare att resa med häst. En god ridhäst kostar 80—100 thaler. Hånarne äro ganska ihålliga och wägarne lätta att finna, i det att det nedtrampade gräset betefnar dem. Jordens produkter transporteras till torget på wagnar, som dragas af oror, och komma med ull hela 60 mil. Det är ganska önskanswärdt för de tyfka utwandrandes fortkomst, att de göra sig bekanta med det engelska språket och att de begagna sig af tillfället att få den höga arbetslön, som kolonisterna helst betala till dem, med hwilka de kunna tala och göra sig förstådda. Öft folk kunna slå sig ned, när de hafwa medel dertill eller finna arende. Men alla arbetslöra personer göra båt i att först förtjena penningar, i det de på fort tid taga sig tjenst och göra sig bekanta med folket och landet. Det är fördelaktigt för arbetare och handtwerkare att medtaga sina verktyg, likasom det nödwändigaste husgeråd, dock ingenting, som är dyrt i kraftafgift. Den som förer penningar, måste inwärla engelska guineer.

Regeringen har förklarar sig beredd att åt första utflyttning, som sker 1849, anskå 7000 thaler, som wid skeppets ankomsft till Melbourne böra utbetalas genom de kungliga kommissarierna. Detta må gälla såsom bewis, att äfwen Lyckliga Australien bjuder tyska kolonisten brodershanden.

Uppskälla wi slutligen bredwid hwarandra de fördelar, som södra Australien och Lyckliga Australien företrädeswis erbjuda inwandranden, så kunna wi sådesodling företrädeswis gynnande i det förra, boskapsförfel åter i det sednare. I södra Australien har man ej exempel på någon miswärt, och den sydaustraliska hweten, som af de idoga kolonisterna föras till alla nästgränsande torg, har genom sin godhet nånandrängt den från öfriga grannskap. I afseende på boskapsförfel har Lyckliga Australien öfwerhand.

Wilder från Australien, efter en daguerreotyp.

Denna öfverwigt af Enskliga Australien hetas starkt derigenom, att en ny källa till förvärf öppnat sig för södra Australien. En tillfällighet förde till den upptäckt, att en oerhörd rikedom på metaller är utbredd öfver hela landet. Nedan är bly och koppar infördt på den brittiska marknaden. Men skulle de nödvändiga arbetskräftorna kunna winnas för bergverken, så skulle deras öfverflöd till och med hafwa inflytande på världsmarknaden.

Upptäckten af kopparmalm bildar en ny afdelning i Sydaustralien historia, ty dermed beghunar dess egentliga storhet. Den skedde nästan liktidigt och på samma ställe emot slutet af året 1842, genom Hr Dutton och en son af kapten Bagot. Upptäckten hölls hemlig. Profwer sticades till England, och i all stens trykhet inköptes af regeringen 80 ackers land, som omfattade de nyupptäckta skatterna. Profwerna gäfwö 25 procent koppars, det bästa kopparmalm på något ställe af jorden gifwit. Uppfinnarna hafwa genom sin upptäckning förvärfwat rikedom och ära, och bergverket Kapunda är nu källa till wälfärd, som förwandlat den förra ödemärken till en liflig stad, der werktigg i mängd försärbigas för arbetsfolket wid grufworna.

I början wäckte upptäckten af metallen ingen uppmärksamhet. Hä i kolonien förhöds att uppskatta den. Först den kemiska ndersökningen i England gaf ett rätt begrepp om wigtgen af denna artikel för handeln, och landet ndersöktes nu i alla riktningar.

Planritning af det tyska Nybygget, Betanien, i Blue-mountain-bergen i Sydaustralien.

Dastadt mycket är skrifvet om de Sydaustraliska bergwerken, torde ingen kunna ana hela omfånget af de mineraliska statter, som finnas här.

Ännu utomordentligare är den mineraliska rikedom i Barra Creek, 80—90 mil norr om Adelaide, der två aktiefällskapet för närvarande drifwa werken. Efter en vetenskaplig betraktares utsägo träffades der ett förlöyande lager af kopparort, till en bredd af 18 fot och utester en hel bergskedja.

Såsom en märkvärdighet omtalar Plunder, att hans kom^o vaf lidit betydliga härjningar i grannskapet af detta metallrika land. Svängringarne tilltogo, när han reste öfver halfön Dorset, hwilket föranledde honom att tro, att det finnes magnetiskt flöf i grannskapet.

Irland.

En sniglig blick på Europas nordwestliga karta visar oss ett stort örike, som redan genom sitt geografiska läge synes bestämdt till ett slutat helt. Rundtomkring omgifna af haf, genom en kanal splitra från Europa bjuda England, Skottland och Irland lifasom hvarandra armen till ett exigt förbund. Likväl lemmar knapt en stat på fasta landet ett motstycke till den långa, hårdnackade undertrycknings- och befrielskamp, som vi möta i Englands historia i äfseende på dess förhållande till Irland. Redan på sjunde århundradet swänger engelska magten spiran öfver Irland, och ännu så båda därne så främmande och fiendtliga mot hvarandra, som wid deras förening 1170; ännu fortgår från Englands sida der än med grymhet, än med egenlyttig politisk förda, än med swärdet, än medelst parlamentet afbrutna kampen. Irland sträfvar nu mer än någonsin att flydda sin nationalitet mot engelskt inflytande. Lika litet som fordom Englands segrande härar, förmådde sedermera dess kolonier och i nyaste tid unionen och emancipationen att ingjuta en droppa engelskt blod i Irlandarnes hjerta. Repeal, d. w. s. löfning, ett eget sjelfständigt parlament, det är de irländska patrioternas löfen. Daniel O'Connell war den store representanten för denna finnes stämning och ett sådant sträfvan. Hvarje steg, hvarje bemödande från Englands sida framställer allt tybligare det resultat, att en annan sammanhållning än den som ser med flyktig öfvermagt, äfwen om den en gång war möjlig, nu ej är det.

Orunden till dessa förhållande förklarar genom båda folkens karaktärsolikhet, genom den ända till våra dagar refererade princip, att utmatta England, hvarigenom, i skället för att hvarje ojemhet skulle jemnas, twebrågten framträdte häftigare, fiendts-

lig och beständare. Dertill kommer också den religiösa fördringen.

Engelsmannen är en förstånd: Irländaren deremot en känslomenniska. Dessa förhållanden gå igenom båda folkens hela karakter. Den lugna beräkningen, den kalla geismen blef i England grundlaget för en aristokratisk uppfattning af sociala och politiska förhållanden. Den blott på sin fördel, sin storhet tänkande Engelsmannen handlar blott för sig sjelf. Deremot förde Irländarens känslor till demokratiska gestaltningar. Hvarje Irländare känner sig i innerlig gemenskap med sin granne.

När i telste århundradet England först rigtade sina blickar på grannen, fann dessamma denna förswagadt genom en tvåhundraårig kamp emot inträngande af Norrmännen, i en gränslös anarki. Irland blef efter kort motstånd ett litet byte för den kraftiga redan genom förnygrande germaniska institutioner reglerade staten. Gröfrarne insägo wäl att orisaka till det engelska folkets råhetstillstånd låg i deras egen öfvermagt, och med detta medvetande uppträdde de från första ögonblicket på det mest afgörande sätt, för att genom engelska lagar gifwa Irland ett bättre läge. Lemnad till pris åt Englands förgodtsinnande, utan kraft att åter befria sig, sågo Irländarne snart sin enda fiesta förhoppning i en möjligast fullkomlig lifsällighet med dess besegrare. De bödo om engelsk lag och rätt. De bödo derföre stora summor. Fortwisade grevo de åter till swärdet, men förgäfwes. Deras läge blef allt berättigare. Ingen Irländare fick nu anföra en civil- eller kriminalanklagelse emot en Engelman. Ja, om han sjelf war anlagad, fick han ej ens förwara sig, han måtte då wara prest eller lekman. O'Neill, en irländsk fältherre från denna tid, säger i en klageskrift till wännen: Nordet på en Irländare är, efter Engelmännens förmenande, ej wärre än mordet på en hund.

Sålunda tillbakafatt blef Irländaren, äfwen efter utbildandet af sitt språk, trogen sina gamla seder och bruk, ja till och med sina wapen. Dess hela kultur blef blott ganska medelbart förändrad genom beröring med England, som alltid war af fränstötande natur och nådde förde nytt hat.

Under dessa omständigheter dagades det sextonde å. hundradet, begynnelsen till kampen mellan tänka och tro. England sjelft war skuld dertill, att Irländarne ej omföto sig till dess reformatoriska sträfvan. Reformationen förutsatte en bildningsgrad, hvarifrån Irland war långt afsläpset. Dessutom war Irlands hat redan då så djupt rotadt, att dess presterskap tillbakawisade allt, som England wille genomdrifwa. Irländarne framhårdade i den tro, de ärit af sina fäder, och England bildade sig en sjelfständig statsreligion.

Detta försökade för framtiden hatets källa, anledning till hat och befrielsförfök. Wälksamhet och gettycke blef i Irland

lag och rätt, tills ändtligen 1800 unionen kom till stånd och 1829, då Katolikernas emancipation erhöill laga kraft. Engelmännens Bryan karakteriserade 1812 i öfverhuset Irlands förening med England i följande ord: "Det är hajens union med sitt byte; rof-djuret utslutar sitt rof och så biffva kåda en edelbar enhet". Var det underligt, att Irland afstodde en union, från det egen-blisk, då det erhöill medel att kämpa deremot och att använda dessa medel så godt det kunde.

Bland män, som i det nittonde århundradet mest kämpat för Irlandarnes rättigheter, står O'Connell vida öfver alla sina samtida. Han härstammade från en gammal katolsk familj i greffskapet Kerry, föddes 1774, studerade i sin ungdom theologi i jesuitkollegiet i St. Omer, kastade sig sedermera på rättshvetenskapen, tog 1798 plats såsom advokat i Dublin och utöfwade sedermera såsom parlamentsledamot och folktalare ett stort inflytande på sina landsmän. Genom O'Connell lärde den irländska bonden att det finnes lag och rätt; genem honom wafnade ämno folkskets anda, och hwad Irland på sednare tider wunnit af England, är O'Connells verk. Det första steg, han tog efter emancipationen, t. w. s. tillåtelse för Irlandare att beklåda embeten och winna inträde i parlamentet, gälde återfallandet af unionen emellan England och Irland, anspråk på egna lagar och ett eget parlament. Num äro dessa fördringar öfverfyllda, så billiga de äro synas, och så nödvändiga de äro må anses wara för Irlands wälfärd. England har genem sitt fjuhundraåriga förtryck försatt både sig sjelf och Irlandarne i det farligaste läge. En fredlig bilöggning är nästan omöjlig. Irland serdrar inskränkning af engelska höghyrkan. Men anhängarne af densamma äro Englands första fiend. — Irland beivrar sig öfwer sin relativt ringa walf-rätt till parlamentet. Men en talrikare representation från Irlands sida skulle lägga Englands öre i dess händer — Irland beklagar sig öfwer egendomsherrarnes ställning till återbrukarbetrarne. Men England skulle genom en lag emot landlorderna wända dessa ifrån sig, utan att winna bönderna. — Irland flaggar vidare öfwer det dåliga tillstånd, hwarnti dess hand- och industri bestå sig, öfwer nöd i hela landet. England kan ej med bästa wilja afwända det enda, som det dragit öfwer detta eländiga land. En stor del af Irland är wan wid ett hysselöst elände, och denna wana skall blott småningom kunna förändras. För England återstår intet annat än en ny eröfring af Irland eller upplöening af unionen. Irlands slagan, förtryck och billiga hat verka och tillbaka på Englands inre förhållanden. Irlands arbetare, i sådernelandet utan tillfälle till förtjens, wända sig till England, och wana wid armob och förtryck nedpresta de arbetelöserna på ett sätt, som ej kan existera i England. Derifrån de tåta uppreper och rörelserna i engelska fabriksstäderna. Sålunda är Irlands elände inympadt på Englands alla stånd

och härjar i England nästan wärre än i Irland. Detta är biteriens Nemesis — resultatet af det förflutna.

Hwad beträffar Irlands fysiska beskaffenhet och dess befolknings storhet, sinna wi, att på en yta af 1540 geografiska quadrat-mil innerwänarnes antal sedan första århundradet förefat sig tredubbelt. År 1743 räknade man 2,010,221, nu 8 millioner innerwänare. Irland stljer sig från England genem St. Georgs kanal; på dess östra sida ligger irländska hafwet. Den östliga stranden mot hafwet sänker sig i sakta sluttningar; de wästtra och södra stränderna äro delade i bugter och utdar. En del af norra kusten är omsluten af höga basaltklippor, som sänka sina mätliga pelare i hafwet. Den inre ytan af landet erbjuder stön omwärling af slätter och fullar. Hoga berggruggar äro sällsynta, och det widsträcktaste slättlandet går genom midten af en ifrån det ena hafwet till det andra. Till och med den bergigaste delen, wästern, bildar mera enskilda grupper än sammanhängande bergskedjer, och de högsta spetsarne Connought, Croagh, Patrick och Loughneelbergen äro knappast 3000 fot höga. Irland har så flera floder, och den betydligaste, Shannon, som genomlöper en ifrån norr till wester, är genem en kanal sammanbunden med hafwudstaden Dublin. Wertberörda äro i nordwästliga delen de tre Killarneyjöarne, genom sina retande omgäringar. En är rik på ruiner af gamla stett, kloster, torn och andra minnesmärken af en kristlig seruttid, som gifwa wandraren en romantisk, ofta imponant anblick.

Marken är, synnetligen midt på en och i dess södra del, ganska fruktbar. En egendemlighet bilda de talrika moraserna, som upphiga till fullarne. De bära gräs om sommaren och tjena till bete. Widsträcktare än dessa äro summoarne, med säf och rör bewärta hödar och terimåpor. De sednare intaga en rymd af 2,830,000 engelska mil, alltså öfwer hälften af det till 20 millioner tumland uppfattade landet.

Sällan finner man tätta skogar. De äro förstörda af Engelmännens. Klimatet är mildt genom de ofta blåsande westerwindarne. Regn srekemmer ofta em wintren; frost och snö äro sällan ihållande.

Irland är rikt på fisk. Bankarne wid Carlingford lemna ypperliga ostren. Sns nerberg lemna granit. På åtskilliga orter finnes det kalksten, på flera marmor; den skönaste lifwål wid Kilkenny. Basalten, som sträcker sig från mynningen af Carrickfergus till Lough-Boyle och derifrån till stränderna af Lough-Neagh, hör i afseende på sin regelmässighet och mångfald till de intressantaste geologiska före delier. I flera trakter finner man amethyst, Zaispis och andra ätla stenar. En bergström i greffskapet Wicklow medföjer guld.

(Fortsj.)

Scen ur Borgarsoldatens lif.

"Hur ser jag ut, Kaisa?"
 "Dressit som en grenobér, min gubbe! Jag kunde nästan bli rädder".

För hvad håller man detta Klöfverblad?

Kaisa utgives den 8 April 1849, kl. 7 f. m.

Förhållandet emellan Danmark och Tyskland för ögonblicket.

Europas politiska tillstånd.

Folket och Diplomaten söta veppar; Diplomaten är nära vid att förlora andan.

Göteborg C. Petersens officin. 1849